

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Філософія науки»

Ступінь освіти
Освітня програма

Бакалавр
Філософія

лекції:	2 години
практичні роботи:	2 години
Кількість кредитів ЄКТС	4 (120 годин)
Мова викладання	українська

Сторінка курсу в СДО НТУ «ДП»: <https://do.nmu.org.ua/course/index.php?categoryid=47>

Кафедра, що викладає	Філософії і педагогіки
-----------------------------	------------------------

Викладач:
Шабанова Юлія Олександрівна
Завідувачка кафедри філософії і педагогіки,
Доктор філософських наук, професор

E-mail: Shabanova.Yu.O@nmu.one

Консультації: за окремим розкладом, погодженим зі здобувачами вищої освіти, ауд. 1/117

лекції та практичні заняття проводяться відповідно до розкладу.

1. Анотація до курсу

Філософія культури – вибіркова дисципліна навчального плану підготовки бакалаврів за освітньою програмою «Філософія». В межах дисципліни розкриваються фундаментальні основи базових теоретичних засад філософії науки, формується здатність самостійно аналізувати явищ та процесів наукового розвитку та вміння використовувати отримані результати в дослідницькій практиці.

2. Мета та завдання курсу

Мета дисципліни – формування теоретичних уявлень щодо історії становлення наукової методології в контексті європейської історії філософії та основних наукових концепцій, категорій, закономірностей для застосування у власних дослідженнях.

Завдання курсу:

Опанувати зміст та проблематику базових теоретичних засад філософії науки,
Сформувати здатності самостійно аналізувати явища та процеси наукового розвитку та вміння використовувати отримані результати в соціокультурній практиці.

3. Дисциплінарні результати навчання

Дисциплінарні результати навчання (ДРН)	
шифр ДРН	зміст
ДРН 1	Усвідомлювати особливості наукового світогляду та його місця в соціокультурних процесах; Розрізняти зміст наукової парадигми класичного, некласичного та постнекласичного періодів та синтетично використовувати в наукових дослідженнях;
ДРН 2	Орієнтуватися в історико-філософських підходах до концептуальних питань науки
ДРН 3	Залучати філософську методологію та загальнонаукові методи до аналітичної діяльності, застосовуючи критичне мислення та креативне бачення еволюційних процесів наукового розвитку, спираючись на наукову етику

4. Структура курсу

Види та тематика навчальних занять
ЛЕКЦІЇ
1. Наука як предмет філософського аналізу
1.1. Сутність філософії її призначення в культурному становленні суспільства та людини
1.2. Філософія і наука: точки взаємодії
1.3. Предмет та завдання філософії науки
2. Наука як специфічна сфера діяльності людини
2.1. Основні аспекти філософського вивчення науки Наукове та ненаукове. Паранаука. Лженаука.
2.2. Міфологія, релігія, мистецтво в дотиках з наукою
2.3. Різновиди науки
2.4. Ідеал та ознаки науковості
3. Методологічні новації античності і середньовіччя
3.1. Реконструкція міфологічного мислення Раціоналізації античної філософії. Перші зразки абстрагування і ідеалізації (Піфагор, Евклід)
3.2. Метафоричне смислоутворення античної натурфілософії
3.3. Методологічна реконструкція майєвтики Сократа, теорії Платона, аналітики Аристотеля
3.4. Методологічні настанови мислителів Середніх віків. Алхімія як прообраз цілісної науки
4. «Суверенітет» наукового методу
4.1. Пошук методу в добу Відродження.
4.2. Гносеологічна революція новоєвропейської філософії. Раціоналізм (Декарт, Лейбніц) та

Види та тематика навчальних занять
емпіризм (Бекон, Гоббс) як основа новочасної науковості. «Натурфілософія» Галілея і Ньютона
4.3. Теорія пізнання І. Канта
5. Основи наукової раціональності
5.1. Логічний позитивізм. Емпірична редукція
5.2. Логіко-філософські передумови концепції
5.3. Критерії демаркації. Принцип верифікації
5.4. Ідея кумулятивізму знання. Неопозитивістська концепція науки
5.5. Методологічний фальсифікаціонізм К.Поппера.
5.6. Концепція наукових революцій Т.Куна
5.7. Тематичний аналіз науки Дж.Холтона.
5.8. Еволюціоністська модель розвитку науки (Тулмін, Хукер, Хахлвег та ін.)
6. Закономірності наукового пізнання. Традиції та новації
6.1 Наукові революції, їх структура та різновиди.
6.2 Спадкоємність наукових знань (традиції та новації).
6.3 Диференціація та інтеграція науки.
6.4 Математизація та комп'ютеризація науки.
6.5 Міждисциплінарні зв'язки.
7. Ідеалізація і гіпотеза
7.1. Емпірика в науці
7.2 Науковий факт
7.3 Знання та концепція розуміння
8. Історична зміна типів наукової раціональності
7.1 Класичний еталон науковості. Модерні та премодерні наукові моделі.
7.2 Особливості науки некласичного періоду
7.3 Постнекласична наука. Обрії наукового моделювання та футуристичні перспективи метамодерну.
9. Наукова етика
9.1 Наука як соціальний інститут
9.2. Науковий етос і орієнтації вченого
9.3. Проблема цінностей наукової діяльності
9.4 Структура і функція наукового товариства (школи)
9.5 Етичні основи дослідницької діяльності у викликах сучасності
9.6 Корпоративна культура науковця
10. Сучасні настанови науки
10.1 Світоглядні основи квантової фізики
10.2. Філософські основи теорії фізичного вакууму
10.3. Епіологічна парадигма науки
10.4. Постматеріалістична парадигма сучасної науки як футурологічна перспектива
10.5 Холономна концепція науки
10.6 Етичні основи дослідницької діяльності у викликах сучасності

Види та тематика навчальних занять
ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ
1..Наука і філософія
2.Закони логіки Аристотеля як основа теоретичного доведення.
3.Проблема співвідношення теоретичного та емпіричного в пізнанні
4.Філософське розуміння поняття техніки
5.Класична, некласична та постнекласична парадигма науки
6. Екосвідомість сучасного науковця

5. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення

На лекційних заняттях обов'язково мати з собою гаджети зі стільниковим інтернетом.
Активованій акаунт університетської пошти (student.i.p.@nmu.one) на Офіс 365

6. Система оцінювання та вимоги

6.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Рейтингова	Інституційна
90...100	відмінно / Excellent
74...89	добре / Good
60...73	задовільно / Satisfactory
0...59	незадовільно / Fail

6.2. Здобувачі вищої освіти можуть отримати **підсумкову оцінку** з навчальної дисципліни на підставі поточного оцінювання знань за умови, якщо набрана кількість балів з поточного опитування та самостійної роботи складає не менше 60 балів.

Максимальне оцінювання:

Теоретична частина	Практична частина		Разом
	При своєчасному складанні	При несвоєчасному складанні	
30	70	30	100

Підсумкове оцінювання (якщо студент набрав менше 60 балів та/або прагне поліпшити оцінку)	Диференційований залік відбувається у письмовій формі, складається з 20 тестових запитань, 1 відкритого запитання. Правильна відповідь на запитання тесту оцінюється у 4 бали. Правильна відповідь на відкрите запитання оцінюється у 20 балів. Відкриті запитання оцінюються шляхом співставлення з еталонними відповідями. Максимальна кількість балів за диференційований залік: 100
--	--

6.3 Критерії оцінювання теоретичної частини (разом 30 балів).

Теоретична частина оцінюється за результатами опитування, яке містить 3 питання, кожне з яких оцінюється 10 балів

У разі використання технології дистанційної освіти усне опитування за темами контрольної роботи може проводитися усно з використанням інструментів Office 365 та Zoom.

Правильна відповідь **кожного питання** оцінюється 10 балами, а саме:

– **9-10 балів** – відповідь правильна, точна;

- **7-8 балів** – відповідь правильна, складає 80%;
- **5-6 балів** – відповідь не повна, складає 50%;
- **4-2 бали** – відповідь складає 20-40%;
- **1 бал** – відповідь неправильна повністю;
- **0 балів** – відповіді немає.

6.4 Критерії оцінювання практичної частини (разом 70 балів)

Практична робота передбачає виконання індивідуального завдання (1 завдання) та опанування тем практичних занять (6 тем). Правильна відповідь, або виконане індивідуальне завдання оцінюється максимально 10 балів за означеним вище критерієм. В індивідуальній роботі передбачено оцінювання елементів дослідницьких підходів (аналізу, синтезу, логічної аргументації, узагальнення, реферування та анотування першоджерел тощо).

Індивідуальні завдання оцінюються експертно, спираючись на компетентнісні характеристики, визначені НРК для бакалаврського рівня вищої освіти.

7. Політика курсу

7.1. Політика щодо академічної доброчесності

Політика щодо академічної доброчесності регламентується "Положенням про систему запобігання та виявлення плагіату у Національному технічному університеті "Дніпровська політехніка". <http://surl.li/alvis>

У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація) робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. Викладач зобов'язаний у такому випадку видати інше індивідуальне завдання.

7.2. Комунікаційна політика

Усі письмові запитання до викладача щодо навчальної дисципліни можуть надсилатися на персональну корпоративну електронну пошту, на платформу Teams та на вайбер викладача.

7.3. Політика щодо перескладання

Роботи, які надано викладачеві для перевірки із порушенням термінів, оцінюються нижчими балами. Перескладання відбувається із дозволу декана у разі поважної причини (наприклад, хвороба).

7.4 Політика щодо оскарження оцінювання

Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням, він має право опротестувати виставлену оцінку у встановленому порядку.

7.5. Відвідування занять

Для здобувачів вищої освіти відвідування занять є обов'язковим. Причиною невідвідування занять є хвороба, участь в університетських заходах, навчання за індивідуальним графіком та академічна мобільність, що задокументовано. Про причину відсутності здобувач вищої освіти має повідомити викладача особисто або через старосту та самостійно надолужити пропущений матеріал. У разі міжнародної мобільності навчання може відбуватись в он-лайн режимі.

8. Рекомендована література

Основна

1. Кузь О. М. Філософія науки : навчальний посібник / О. М. Кузь, В. Ф. Чешко. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017.
2. Петінова О. Б. Філософія науки: навчальний посібник / О. Б. Петінова. – Одеса, 2018. – 213 с.
3. Семенюк Е. Філософія сучасної науки і техніки : підручник / Едуард Семенюк, Володимир Мельник. – Вид. 3-тє, випр. та допов. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2017. – 364 с.
4. Філософія науки : підручник / І. С. Добронравова, Л. І. Сидоренко, В. Л. Чуйко та ін. ; за ред. І. С. Добронравової. – К. : ВПЦ "Київський університет", 2018.
5. Філософія науки. Етика та методологія наукового дослідження : навч.- метод. посіб. для підготовки докторів філософії «Doctor of Philosophy» (PhD) / І. Г. Утюж [та ін.]. – Запоріжжя : ЗДМУ, 2018. – 76 с.
6. Філософія науки. Навчальний посібник / Сторожук С.В., Гоян І.М., Данилова Т.В., Матвієнко І.С. Івано-Франківськ: Видавець Кушнір Г.М., 2017. 588 с.
7. Філософія науки: підручник / Добронравова І.С., Сидоренко Л.І., Чуйко В.Л. та ін. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2018. 255 с.

Додаткова

1. Академічна доброчесність: проблеми дотримання та пріоритети поширення серед молодих вчених : кол. моногр. / за заг. ред. Н.Г. Сорокіної, А.Є. Артюхова, І.О. Дегтярьової. Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2017. 169 с.
2. Добронравова І.С. , Сидоренко Л.І., Петрущенко С.П., Шашкова Л.О. Філософія науки / Навчальний посібник.– К: Знання України, 2002.
3. Кримський С.Б. Наукове знання і принципи його трансформації.–К.:Наукова думка,1974.–205с.
4. Лебедев С. Л. Современная философия науки. М.: Академический проект, 2007.
5. Лук'янець. Філософія техніки // Філософський енциклопедичний словник / В. І. Шинкарук (гол. редкол.) та ін. — Київ : Інститут філософії імені Григорія Сковороди НАН України : Абрис, 2002. - 742 с.
6. Хостантинов В.О. Філософія науки: курс лекцій. Миколаїв: МНАУ, 2017. 188 с.
7. Шабанова Ю.О. Системний підхід у вищій школі / Підручник. – Д.: НГУ, 2014. - 120 с.